

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

15. travnja 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Poljoprivreda – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) – Uredba (EZ) br. 1698/2005 – Uredba (EU) br. 65/2011 – Članak 16. stavak 5. treći podstavak – Uredba (EZ) br. 73/2009 – Članci 4. i 6. – Uredba (EZ) br. 1122/2009 – Potpora ruralnom razvoju – Agro-okolišna plaćanja – Potpora za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima – Nepoštovanje uvjeta za dodjelu tih plaćanja – Preuranjena košnja – Smanjenje i isključenje navedenih plaćanja – Propisani standardi – Regulatorni zahtjevi u pogledu upravljanja – Minimalni zahtjevi za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete – Obveze koje nadilaze propisane standarde, minimalne zahtjeve i ostale mjerodavne zahtjeve propisane nacionalnim zakonodavstvom”

U predmetu C-736/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Augstākā tiesa (Senāts) (Vrhovni sud, Latvija), odlukom od 30. rujna 2019., koju je Sud zaprimio 7. listopada 2019., u postupku

ZS „Plaukti”

uz sudjelovanje:

Lauku atbalsta dienests,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen (izvjestitelj), predsjednik vijeća, C. Toader i M. Safjan, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za latvijsku vladu, u početku L. Juškeviča, V. Soņeca i K. Pommere, zatim K. Pommere, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Kaduczak i A. Sauka, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnu odvjetnicu, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: latvijski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 16. stavka 5. trećeg podstavka i članka 18. stavka 1. točke (a) Uredbe Komisije (EU) br. 65/2011 od 27. siječnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 vezano uz primjenu postupaka kontrole, kao i uvjeta višestruke sukladnosti u vezi s mjerama ruralnog razvoja (SL 2011., L 25, str. 8.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 52., str. 289.), na tumačenje članka 39. stavka 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potporama ruralnom razvoju Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (SL 2005., L 277, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 40., str. 138.) te na tumačenje članaka 4. i 6. Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 od 19. siječnja 2009. o utvrđivanju zajedničkih pravila za programe izravne potpore za poljoprivrednike u okviru zajedničke poljoprivredne politike i utvrđivanju određenih programa potpore za poljoprivrednike, o izmjeni uredba (EZ) br. 1290/2005, (EZ) br. 247/2006, (EZ) br. 378/2007 i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1782/2003 (SL 2009., L 30, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 19., str. 199.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između ZS „Plaukti” (u daljnjem tekstu: Plaukti), poljoprivrednog gospodarstva sa sjedištem u Latviji, i Lauku atbalsta dienests (Služba za podršku ruralnim područjima, Latvija) povodom odbijanja potonjeg da isplati potporu za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima (u daljnjem tekstu: potpora za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima).

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 1698/2005

- 3 U uvodnoj izjavi 35. Uredbe br. 1698/2005 bilo je propisano:

„Agro-okolišna plaćanja trebala bi i dalje igrati istaknutu ulogu u potpori održivom razvoju ruralnih područja i odgovoru na sve veće zahtjeve društva za ekološkim uslugama. Trebalo bi i dalje poticati poljoprivrednike i ostale upravitelje zemljišta na služenje društvu u cjelini uvođenjem ili daljnjom primjenom metoda poljoprivredne proizvodnje usklađenih sa zaštitom i poboljšanjem okoliša, krajobraza i njegovih osobina, prirodnih resursa, tla i genetske raznolikosti. [...]”
- 4 Članak 36. te uredbe nalazi se u njezinoj glavi IV. poglavlju I. odjeljku 2. osi 2., naslovljenoj „Poboljšanje okoliša i krajobraza”. U tom je članku bilo propisano:

„Potpore iz ovog odjeljka tiču se:

  - (a) mjera usmjerenih održivom korištenju poljoprivrednog zemljišta putem:

[...]

iv. agro[-okolišnih] plaćanja;

[...]”
- 5 U članku 39. stavcima 1. do 3. navedene uredbe bilo je određeno:

„1. Države članice osiguravaju potporu navedenu u članku 36. točki (a) podtočki iv. na svim svojim teritorijima, u skladu s njihovim specifičnim potrebama.

2. Agro-okolišna plaćanja odobravaju se poljoprivrednicima koji dragovoljno prihvate agro-okolišne obveze. [...]

3. Agro-okolišna plaćanja pokrivaju samo one obveze preko [...] propisanih standarda utvrđenih u skladu s člancima 4. i 5. [...] Uredbe [Vijeća] (EZ) br. 1782/2003 [od 29. rujna 2003. o zajedničkim pravilima za programe izravne potpore u sklopu zajedničke poljoprivredne politike i o uvođenju određenih programa potpore poljoprivrednicima, o izmjeni i dopuni uredaba (EEZ) br. 2019/93, (EZ) br. 1452/2001, (EZ) br. 1453/2001, (EZ) br. 1454/2001, (EZ) br. 1868/94, (EZ) br. 1251/1999, (EZ) br. 1254/1999, (EZ) br. 1673/2000, (EEZ) br. 2358/71 i (EZ) br. 2529/2001 (SL 2005., L 277, str. 1.)] [i Prilozima III. i IV. navedenoj uredbi], kao i minimaln[ih] zahtjev[a] za [primjenu umjetnih gnojiva] i korištenje [...] proizvoda za zaštitu bilja i ostal[ih] [mjerodavnih] [...] zahtjev[a] [propisanih] nacionalnim zakonodavstvom i prepoznat[ih] u programu.

Ove se obveze u pravilu preuzimaju za razdoblje između pet i sedam godina. Ako je nužno i opravdano, određuje se dulje razdoblje u skladu s postupkom opisanim u članku 90. stavku 2. za određene vrste obveza.”

Uredba br. 65/2011

6 U članku 6. stavku 2. Uredbe br. 65/2011 bilo je određeno:

„Za potrebe ove glave, primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) ‚mjera plaćanja po poljoprivrednoj površini‘ označava mjere ili podmjere za koje se potpora temelji na veličini prijavljene površine;

[...]

(c) ‚utvrđena površina‘ površina je polja odnosno parcela za koju se traži potpora, utvrđena u skladu s člankom 11. i člankom 15. stavcima 3., 4. i 5. ove Uredbe.

[...]”

7 U stavku 2., stavku 3. prvom i drugom podstavku te u stavku 5. prvom, drugom i trećem podstavku članka 16. te uredbe, naslovljenog „[S]manjenja i isključenja u odnosu na veličinu površine“, bilo je određeno:

„2. Za potrebe ovog članka, površine prijavljene od strane korisnika za koje dobiva istu stopu potpore u okviru neke mjere plaćanja po poljoprivrednoj površini uzimaju se kao jedna skupina usjeva. [...]

3. Ako se ustanovi da je utvrđena površina za jednu skupinu usjeva veća od prijavljene u zahtjevu za plaćanje, za izračun potpore uzima se prijavljena površina.

Ako je prijavljena površina u zahtjevu za plaćanje veća od utvrđene površine određene za tu skupinu usjeva, potpora se izračunava na temelju utvrđene površine za tu skupinu usjeva. [...]

[...]

5. U slučaju navedenom u drugom podstavku stavka 3., potpora se izračunava na temelju utvrđene površine umanjene za dvostruku ustanovljenu razliku, ako je ta razlika veća od 3 % odnosno dva hektara, ali najviše 20 % od utvrđene površine.

Ako je razlika veća od 20 % utvrđene površine, ne odobrava se potpora za tu skupinu usjeva.

Ako razlika iznosi više od 50 %, korisnik se još jednom isključuje iz dobivanja potpore do iznosa razlike između prijavljene površine u zahtjevu za plaćanje i utvrđene površine.”

8 U članku 18. stavku 1. točki (a) navedene direktive bilo je propisano:

„1. Zatražena potpora smanjuje se ili odbija ako nisu ispunjene sljedeće obveze i kriteriji:

(a) za mjere iz članka 36. točke (a) podtočaka iv. i v., kao i [članka 36.] točke (b) podtočke v. Uredbe [...] br. 1698/2005, mjerodavni [propisani] standardi kao i minimalni zahtjevi za primjenu umjetnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, ostali mjerodavni [propisani zahtjevi] prema članku 39. stavku 3., članku 40. stavku 2. i članku 47. stavku 1. Uredbe [...] br. 1698/2005, i obveze koje nadilaze te standarde i zahtjeve.”

9 U članku 22. te uredbe bilo je propisano:

„Kad se primjenjuju višestruka smanjenja, primjenjuju se sljedećim redoslijedom:

- prvo na temelju članka 16. stavaka 5. i 6. te članka 17. stavaka 4. i 5. ove Uredbe,
- zatim na temelju članka 18. ove Uredbe,

[...]”

Uredba br. 73/2009

10 U članku 4. stavku 1. Uredbe br. 73/2009 bilo je propisano:

„Poljoprivrednik koji prima izravna plaćanja dužan je poštivati [regulatorne zahtjeve u pogledu upravljanja] iz Priloga II. i dobre poljoprivredne i okolišne uvjete iz članka 6.

Obveze iz prvog podstavka primjenjuju se samo u mjeri u kojoj se [...] odnose na poljoprivrednu aktivnost poljoprivrednika ili poljoprivrednu površinu gospodarstva.”

11 U članku 6. stavku 1. te uredbe bilo je propisano:

„Države su članice dužne osigurati da se sva poljoprivredna zemljišta, a posebno zemljišta koja se više ne koriste u proizvodne svrhe, održavaju u dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima. Države su članice dužne na nacionalnoj ili regionalnoj razini utvrditi minimalne zahtjeve za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete na temelju okvira iz Priloga III., uzimajući u obzir posebna obilježja odnosnih područja, uključujući tlo i klimatske uvjete, postojeće poljoprivredne sustave, uporabu zemljišta, plodored, poljoprivrednu praksu i strukture poljoprivrednih gospodarstava. Države članice ne utvrđuju najmanje zahtjeve koji nisu predviđeni tim okvirom.”

12 U Prilozima II. i III. navedenoj uredbi preciznije su definirani regulatorni zahtjevi kao i dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti iz članaka 5. i 6. te uredbe.

Uredba (EZ) br. 1122/2009

13 U članku 71. stavku 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 1122/2009 od 30. studenoga 2009. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 u pogledu [uvjeta] višestruke sukladnosti, modulacije i integriranog administrativnog i kontrolnog sustava, u okviru programa

izravne potpore za poljoprivrednike predviđenih u navedenoj Uredbi, kao i za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u pogledu [uvjeta] višestruke sukladnosti u okviru programa potpore predviđenog za sektor vina (SL 2009., L 316, str. 65.), bilo je propisano:

„Ne dovodeći u pitanje članak 77., kad se utvrdi neusklađenost zbog nemarnog poljoprivrednika, primjenjuje se [s]manjenje. [Ono] u pravilu iznosi 3 % ukupnog iznosa u skladu s člankom 70. stavkom 8.

Međutim, agencija za plaćanja može, na temelju ocjene koju je donijelo nadležno kontrolno tijelo u ocjenjivačkom dijelu izvješća o kontroli u skladu s člankom 54. stavkom 1. točkom (c), donijeti odluku o [s]manjenju navedenog postotka na 1 % ili povećanju istog postotka na 5 % ukupnog iznosa ili, u slučajevima iz drugog podstavka članka 54. stavka 1. točke (c), može donijeti odluku da se [s]manjenja ne uvode.”

Latvijsko pravo

Uredba br. 295

- 14 Ministru kabineta Noteikumi Nr. 295 par valsts un Eiropas Savienības lauku attīstības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides un lauku ainavas uzlabošanai (Uredba Vijeća ministara br. 295 o dodjeli, upravljanju i nadzoru državnih potpora i potpora Europske unije ruralnom razvoju za poboljšanje okoliša i krajobraza), od 23. ožujka 2010. (*Latvijas Vēstnesis*, 2010., br. 50), u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (u daljnjem tekstu: Uredba br. 295), koja je bila na snazi do 28. ožujka 2015., propisivala je u članku 1.:

„Ovom Uredbom utvrđuju se modaliteti dodjele, upravljanja i nadzora državnih potpora i potpora Europske unije ruralnom razvoju, osobito kad je riječ o podupiranju mjera za poboljšanje okoliša i krajobraza, koje se provode u skladu s Uredbom br. 1698/2005.”

- 15 U članku 38. Uredbe br. 295 bilo je propisano:

„Kandidat može primiti potpore za poljoprivredna zemljišta namijenjena uzgoju subvencioniranih usjeva iz Priloga 2. ovoj Uredbi, koja su određena kao pašnjak visoke prirodne vrijednosti, ako poštuje sljedeće zahtjeve:

[...]

38.3. Pašnjaci visoke prirodne vrijednosti namijenjeni su ispaši i kose se svake godine te se na njima drži određeni broj životinja iz uzgoja, pri čemu taj broj, izražen u broju glava goveda, predstavlja gustoću populacije stoke od 0,4 do 0,9 glava po hektaru, ili se ti pašnjaci kose najmanje jedanput u razdoblju od 1. kolovoza do 15. rujna. Pokošena trava skuplja se i uklanja s polja ili se usitnjava.”

- 16 U točki 3. Priloga 9. odjeljka 4.3. („Očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima”) te uredbe bilo je određeno:

„Ako kandidat za potpore nije pokosio prijavljenu površinu između 1. kolovoza i 15. rujna, nakon prve povrede ne isplaćuje mu se iznos za predmetnu površinu za tekuću godinu. U slučaju ponavljanja povrede, obveze se suspendiraju u cijelosti i kandidat za potpore mora Službi za podršku ruralnim područjima vratiti ukupni iznos potpore koji je dotad primio za predmetnu površinu.”

Uredba br. 139

- 17 Ministru kabineta Noteikumi Nr. 139 Kārtība, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros (Uredba Vijeća ministara br. 139 o postupku dodjele državnih potpora i potpora Europske unije u okviru programa izravne potpore poljoprivrednicima), od 12. ožujka 2013. (Latvijas Vēstnesis, 2013., br. 65), u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak (u daljnjem tekstu: Uredba br. 139), propisivala je u članku 1.:

„Ovom Uredbom utvrđuju se modaliteti dodjele državnih potpora i potpora Europske unije u okviru programa izravne potpore poljoprivrednicima, u skladu s Uredbom br. 73/2009.”

- 18 U članku 18. Uredbe br. 139. bilo je određeno:

„Ako poljoprivrednik istodobno traži, za određenu površinu, isplatu potpore predviđene točkom 2.1. ove Uredbe (jedinstveno plaćanje po površini) i potpore predviđene mjerom „Agro-okolišna plaćanja” u skladu s propisom o dodjeli, upravljanju i nadzoru državnih potpora i potpora Europske unije ruralnom razvoju i poboljšanju okoliša i krajobraza:

[...]

18.2. Ne dovodeći u pitanje zahtjeve utvrđene u točki 15.4. ove Uredbe, ako poljoprivrednik zahtijeva potporu na temelju podmjere „Očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima” odnosno podmjere „Uvođenje graničnih pojaseva”:

18.2.1. Trajni pašnjaci i obradivo zemljište moraju se kositi najmanje jednom godišnje, a trava skupiti ili usitniti (u razdoblju od 1. kolovoza do 15. rujna tekuće godine) odnosno ti se pašnjaci moraju namijeniti ispaši i kositi.”

- 19 U članku 19. te uredbe bilo je propisano:

„Ako poljoprivrednik ne ispuni neke od dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta koji su navedeni u člancima 15. i 18. ove Uredbe, iznos potpore navedene u njezinom članku 2. (uz iznimku točke 2.6.) smanjuje se u skladu s člancima 70., 71. i 72. Uredbe br. 1122/2009.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 20 Plaukti je 13. svibnja 2014. podnio Službi za podršku ruralnim područjima za 2014. godinu zahtjev za jedinstveno plaćanje po površini i zahtjev za dodjelu agro-okolišnog plaćanja na ime potpore za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima za dva polja ukupne površine 18,26 ha.
- 21 Nakon djelomične kontrole na terenu, koju je 31. srpnja 2014. provela Služba za podršku ruralnim područjima, potonja je utvrdila da su predmetna polja pokošena prije 1. kolovoza 2014., čime su povrijeđeni uvjeti za dodjelu potpore za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima.
- 22 Posljedično, Služba za podršku ruralnim područjima u cijelosti je odbila – odlukom od 27. lipnja 2015. – Plauktiju isplatiti tu potporu za 2014. godinu za predmetnih 18,26 ha. Ta služba isključila je navedeno obiteljsko gospodarstvo iz dodjele spomenute potpore, utvrđene u iznosu od 2245,98 eura, i naložila da se taj iznos uračuna u sva plaćanja u trima sljedećim kalendarskim godinama. Osim toga, primijenila je smanjenje od 1 % te potpore zbog povrede dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta.
- 23 Plaukti je pobijao tu odluku pred administrativā rajona tiesom (Općinski upravni sud, Latvija), a zatim pred Administrativā apgabaltiesom (Okružni upravni sud, Latvija).

- 24 Nakon što su njegovi zahtjevi u prvom stupnju i po žalbi odbijeni, Plaukti se žalio u kasacijskom postupku Augstākā tiesi (Senāts) (Vrhovni sud, Latvija).
- 25 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je – s obzirom na to da je nesporno da su predmetna polja pokošena prije 1. kolovoza – valjalo, u skladu s člankom 18. stavkom 1. točkom (a) Uredbe br. 65/2011, primijeniti nacionalnu odredbu prema kojoj se za predmetne površine u tekućoj godini ne isplaćuje nikakva potpora za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima.
- 26 Međutim, taj sud dvoji o proporcionalnosti ostalih sankcija koje je izrekla Služba za podršku ruralnim područjima, osobito, s jedne strane, isključivanja žalitelja u glavnom postupku iz dodjele potpore za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima, u iznosu koji odgovara razlici između površine prijavljene u zahtjevu za plaćanje i utvrđene površine, odnosno obveze povrata u trima sljedećim kalendarskim godinama, u skladu s člankom 16. stavkom 5. trećim podstavkom Uredbe br. 65/2011 i, s druge strane, smanjenja od 1 % svih isplata potpora tom žalitelju, u skladu s člankom 71. stavkom 1. Uredbe br. 1122/2009 zbog nepoštovanja dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta, s obzirom na to da na skupini usjeva nije utvrđena nikakva promjena. Konkretno, navedeni se sud pita primjenjuje li se članak 16. stavak 5. treći podstavak Uredbe br. 65/2011 imajući u vidu to da, iako Plaukti u predmetnom slučaju nije ispunjavao uvjete za dodjelu potpore za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima, na skupini usjeva nije utvrđena nikakva promjena.
- 27 Jednako tako, sud koji je uputio zahtjev pita se treba li – u slučaju u kojem je utvrđeno da površina skupine usjeva prijavljena u zahtjevu za plaćanje ne odgovara utvrđenoj površini, to jest površini pod usjevima koja je utvrđena kontrolom na terenu – istodobno primijeniti sankciju iz članka 18. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 65/2011 i sankciju iz njezina članka 16. stavka 5. trećeg podstavka. U tom pogledu navedeni sud smatra da primjena dviju sankcija zbog jedne povrede može biti protivna načelu proporcionalnosti.
- 28 Sud koji je uputio zahtjev također dvoji o tome je li zahtjev iz točke 18.2.1. Uredbe br. 139 u skladu sa zahtjevima za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete, navedenima u člancima 4. i 6. Uredbe br. 73/2009, i s člankom 39. stavkom 3. Uredbe br. 1698/2005, koji se odnose na agro-okolišne obveze.
- 29 U tim je okolnostima Augstākā tiesa (Senāts) (Vrhovni sud) odlučila prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Može li se članak 16. stavak 5. treći podstavak [Uredbe br. 65/2011] primijeniti na slučaj u kojem podnositelj zahtjeva nije ispunio obveze u pogledu košnje površine za koju se tražila potpora za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima (zahtjev koji nadilazi minimalne zahtjeve iz članka 39. stavka 3. Uredbe br. 1698/2005), a na skupini usjeva nije utvrđena nikakva promjena?
  2. Mogu li se za samo jednu povredu istodobno izreći sankcija utvrđena u članku 16. stavku 5. trećem podstavku Uredbe br. 65/2011 i sankcija iz članka 18. stavka 1. točke (a) te uredbe?
  3. Protivi li se člancima 4. i 6. [Uredbe br. 73/2009] u vezi s člankom 39. stavkom 3. [Uredbe br. 1698/2005] nacionalni propis kojim se utvrđuje da isti zahtjev može istodobno činiti minimalni zahtjev (uvjet) i nalagati veće zahtjeve od minimalnih zahtjeva (zahtjev za isplatu agro-okolišnih plaćanja)?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 30 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 16. stavak 5. treći podstavak Uredbe br. 65/2011 tumačiti na način da se primjenjuje u slučaju u kojem podnositelj zahtjeva za potporu nije ispunio agro-okolišne obveze u pogledu košnje, a na skupini usjeva nije utvrđena nikakva promjena.
- 31 U tom pogledu valja istaknuti da se, u skladu s člankom 36. točkom (a) podtočkom iv. Uredbe br. 1698/2005, potpora predviđena u glavi IV. poglavlju I. odjeljku 2. osi 2. te uredbe, naslovljenoj „Poboljšanje okoliša i krajobraza”, tiče mjera usmjerenih održivom korištenju poljoprivrednog zemljišta putem „agro-okolišnih plaćanja”.
- 32 Nadalje, iz članka 39. stavaka 1. i 2. spomenute uredbe proizlazi to da države članice osiguravaju potporu navedenu u njezinu članku 36. točki (a) podtočki iv. na svim svojim teritorijima, u skladu s njihovim specifičnim potrebama. Agro-okolišna plaćanja odobravaju se poljoprivrednicima koji dragovoljno prihvate agro-okolišne obveze.
- 33 U članku 18. stavku 1. točki (a) Uredbe br. 65/2011 određuje se da se zatražena potpora smanjuje ili odbija ako, među ostalim, za mjere iz članka 36. točke (a) podtočke iv. Uredbe br. 1698/2005, nisu ispunjene obveze i kriteriji poput mjerodavnih propisanih standarda, ostalih mjerodavnih propisanih zahtjeva iz članka 39. stavka 3. potonje uredbe i obveza koje nadilaze te standarde i zahtjeve.
- 34 Iz toga proizlazi da nepoštovanje prihvaćenih agro-okolišnih obveza dovodi do smanjenja odnosno odbijanja agro-okolišnih plaćanja.
- 35 S druge strane, članak 16. Uredbe br. 65/2011 odnosi se na smanjenja i isključenja koja se tiču veličine poljoprivrednih površina. Valja u tom pogledu podsjetiti na to da se, u skladu s člankom 16. stavkom 2. te uredbe, površine koje je prijavio korisnik, a za koje dobiva istu stopu potpore u okviru mjere plaćanja po poljoprivrednoj površini, smatraju jednom skupinom usjeva. Na temelju članka 16. stavka 3. drugog podstavka navedene uredbe, ako je površina koja je prijavljena u zahtjevu za plaćanje veća od utvrđene površine određene za tu skupinu usjeva, potpora se izračunava na temelju utvrđene površine za tu skupinu usjeva. Na temelju članka 16. stavka 5. trećeg podstavka te uredbe, ako je razlika između površine prijavljene u zahtjevu za plaćanje i površine utvrđene kontrolom na terenu veća od 50 %, korisnik se još jednom isključuje iz dobivanja potpore do iznosa koji odgovara toj razlici.
- 36 U predmetnom slučaju iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi to da zbog preuranjene košnje nije ispunjen jedan od kriterija za dodjelu potpore za očuvanje bioraznolikosti na pašnjacima. Služba za podršku ruralnim područjima stoga je ocijenila da na cjelokupnoj prijavljenoj površini nisu poštovani uvjeti za dodjelu te potpore i da valja zaključiti da razlika između površine prijavljene u zahtjevu za plaćanje i površine utvrđene kontrolom na terenu iznosi 100 %. Prema tome, navedena je služba smatrala da je prijavljena površina 100 % veća od utvrđene, što prema njezinu mišljenju opravdava Plauktijevo isključivanje iz dodjele predmetne potpore.
- 37 Kao što to navodi sud koji je uputio zahtjev, jedina povreda koju je za referentno razdoblje utvrdila Služba za podršku ruralnim područjima bila je preuranjena košnja, pri čemu na skupini usjeva nije utvrđena nikakva promjena. U tim okolnostima valja smatrati da to što je Plaukti pokosio predmetnu površinu prije za to predviđenog datuma ne znači da je došlo do promjene prijavljene skupine usjeva koja bi opravdala isključivanje zainteresirane osobe iz dodjele potpore, u skladu s člankom 16. stavkom 5. trećim podstavkom Uredbe br. 65/2011.

- 38 To tumačenje članka 16. stavka 5. trećeg podstavka Uredbe br. 65/2011 u skladu je s ciljem agro-okolišnih plaćanja koja bi, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 35. Uredbe br. 1698/2005, trebala i dalje igrati istaknutu ulogu u potpori održivom razvoju ruralnih područja i odgovoru na sve veće zahtjeve društva za ekološkim uslugama.
- 39 S obzirom na sve navedeno, na prvo prethodno pitanje valja odgovoriti tako da članak 16. stavak 5. treći podstavak Uredbe br. 65/2011 treba tumačiti na način da se ne primjenjuje u slučaju u kojem podnositelj zahtjeva za potporu nije ispunio agro-okolišne obveze u pogledu košnje, a na skupini usjeva nije utvrđena nikakva promjena.

Drugo pitanje

- 40 S obzirom na odgovor na prvo postavljeno pitanje, nije potrebno odgovarati na drugo pitanje.

Treće pitanje

- 41 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 4. i 6. Uredbe br. 73/2009 u vezi s člankom 39. stavkom 3. Uredbe br. 1698/2005 tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis u skladu s kojim isti zahtjev može istodobno činiti minimalni zahtjev za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete i zahtjev koji nadilazi te minimalne zahtjeve, to jest zahtjev za isplatu agro-okolišnih plaćanja.
- 42 Valja najprije podsjetiti na to da su, na temelju članka 4. Uredbe br. 73/2009, poljoprivrednici koji primaju izravna plaćanja dužni poštovati određene regulatorne zahtjeve u pogledu upravljanja kao i dobre poljoprivredne i okolišne uvjete iz članka 6. te uredbe.
- 43 Potonjim člankom utvrđuje se obveza država članica da osiguraju to da se sva poljoprivredna zemljišta održavaju u dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima. U tom pogledu one su dužne utvrditi minimalne zahtjeve za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete na temelju okvira iz Priloga III. navedenoj uredbi te ne mogu utvrditi minimalne zahtjeve koji nisu predviđeni tim okvirom.
- 44 U skladu s člankom 39. stavkom 3. Uredbe br. 1698/2005, agro-okolišna plaćanja pokrivaju samo one obveze koje nadilaze propisane standarde utvrđene u skladu s člancima 4. i 5. Uredbe br. 1782/2003 i Prilozima III. i IV. navedenoj uredbi i ponovljene u člancima 4. i 6. Uredbe br. 73/2009 i Prilozima II. i III. toj uredbi. Na taj se način člankom 39. stavkom 3. Uredbe br. 1698/2005 nastoji osigurati da se predmetna plaćanja dodjeljuju samo za one aktivnosti i prakse koje odgovaraju strožim okolišnim ciljevima od propisanih standarda kao što su minimalni zahtjevi u području dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta.
- 45 Nadalje, valja podsjetiti na to da se, kao što to proizlazi iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, točkom 38.3. Uredbe br. 295 primjenjuju, među ostalim, zahtjevi u pogledu agro-okolišnih plaćanja. U toj se točki konkretno propisuje da kandidat može ostvariti potporu za pašnjake visoke prirodne vrijednosti, pod uvjetom da se pokose najmanje jedanput u razdoblju od 1. kolovoza do 15. rujna.
- 46 Prema navodima suda koji je uputio zahtjev, pravila o košnji koja su propisana u latvijskom pravu istodobno čine minimalne zahtjeve i zahtjeve koji ih nadilaze, u skladu s člancima 4. i 6. Uredbe br. 73/2009.

- 47 S jedne strane, agro-okolišne obveze, prihvaćene na temelju članka 39. Uredbe br. 1698/2005, moraju nadilaziti minimalne zahtjeve u području dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta, opisane u člancima 4. i 6. Uredbe br. 73/2009. S druge strane, kao što je to navedeno u točki 43. ove presude, države članice ne mogu utvrditi minimalne zahtjeve koji nisu predviđeni u okviru Priloga III. potonjoj uredbi.
- 48 Na taj način, za potrebe ocjenjivanja poštuju li se minimalni zahtjevi u području dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta koji proizlaze iz članka 4. i 6. Uredbe br. 73/2009, valja provjeriti jesu li oni valjano utvrđeni na temelju okvira iz Priloga III. toj uredbi. Ako jesu, nepoštovanje takvog zahtjeva može dovesti do smanjenja na temelju članka 71. stavka 1. Uredbe br. 1122/2009.
- 49 S obzirom na sve navedeno, na treće prethodno pitanje valja odgovoriti tako da članke 4. i 6. Uredbe br. 73/2009 u vezi s člankom 39. stavkom 3. Uredbe br. 1698/2005 treba tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis u skladu s kojim isti zahtjev može istodobno činiti minimalni zahtjev za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete i zahtjev koji nadilazi te minimalne zahtjeve, to jest zahtjev za isplatu agro-okolišnih plaćanja.

Troškovi

- 50 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (šesto vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 16. stavak 5. treći podstavak Uredbe Komisije (EU) br. 65/2011 od 27. siječnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 vezano uz primjenu postupaka kontrole, kao i uvjeta višestruke sukladnosti u vezi s mjerama ruralnog razvoja treba tumačiti na način da se ne primjenjuje u slučaju u kojem podnositelj zahtjeva za potporu nije ispunio agro-okolišne obveze u pogledu košnje, a na skupini usjeva nije utvrđena nikakva promjena.**
- 2. Članke 4. i 6. Uredbe Vijeća br. 73/2009 (EZ) od 19. siječnja 2009. o utvrđivanju zajedničkih pravila za programe izravne potpore za poljoprivrednike u okviru zajedničke poljoprivredne politike i utvrđivanju određenih programa potpore za poljoprivrednike, o izmjeni uredaba (EZ) br. 1290/2005, (EZ) br. 247/2006, (EZ) br. 378/2007 i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1782/2003, u vezi s člankom 39. stavkom 3. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potporama ruralnom razvoju Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), treba tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis u skladu s kojim isti zahtjev može istodobno činiti minimalni zahtjev za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete i zahtjev koji nadilazi te minimalne zahtjeve, to jest zahtjev za isplatu agro-okolišnih plaćanja.**

Potpisi